

ROMAN KAHRAMANLARI

Üç Aylık Edebiyat Dergisi ■ Nisan/Haziran 2014 ■ Fiyat 15 ₺

Futbolcu Roman Kahramanları

Salman Rüşdi

Selahattin ve Cebrail: Şeytan Ayetleri'nin Melek ve Şeytanı
Utanca Âşık, Utanmaz Bir Adam: Ömer Hayyam Şakil
Aşk Teröristi Bir (Karşı)Kahraman: Şalimar
Ait Olamamanın Dayanılmaz Hafifliği: Malik Solanka
Ayrıcalıklı ve Lanetli: Melez Karakter Örneği Olarak Saleem Sinai
Parçalanmış Tarihın Paramparça Kahramanı Salim Sina

Şair Kahramanlar

Üçkâğıtçı ve Şair Karakter: Seruci
Şair Kendini Arıyor: Lirik Çağın Şairi Jaromil
Şair Evlensin mi?

Resimlenmiş Romanlar

Turgut Çeviker

Kentler ve Kimlikler

Joyce'un Dublin'inde Bir Karşılaşma:
Kent, Çocuklar ve Hezeyanlar
İstanbul'la Büyümek
Robinson Crusoe'nun Kentleri
Uçurtma Avcısı'na Farklı Bir Bakış
Khaled Hosseini'nin Kentleri ve Kahramanları

Suat Derviş

Unutulması Mümkün Olmayan Bir Yazar: Suat Derviş
"Kara Kitap"ta Korku, Ölüm ve Genç Kahramanlar
Suat Derviş'in Suskun Kadınları: Aşkın Ömrü Ne Kadar Sürer?
Suat Derviş'e Mektup
Ankara Mahpusu / Vasfi'nin Kadınları...
Suat Derviş'ten Fosforlu Cevriye Değiştirmek Mümkün mü Yazgıyı
Gazete Yazıları Işığında Fosforlu Cevriye'yi Okuma Denemesi
Suat Derviş'in Aksaray'dan Bir Perihan'ı
Hepsi Bizdik Hepimiz Birbirimizin Örneğiyiz

Adeviye Aydın | Ali Eroğul | Ali Güven | Bağış Erten | Bahanur Garan | Çiğdem Sezer | Çiğdem Ülker |
Derya Ş. Kaylı | Emir Güney | E. İlkay Aytekin | Eray Özbek | Erol Gökşen | Fatih Özdemir | Fikret Doğan
| Hande Ortaç | Hülya Soyşekerci | İlyas Tunç | İnan Özdemir | İzel Rozental | Kivanç Koçak | L. Kamer
Bilgiç | Levent Cantek | M. Ali Çelikel | Merve Akbaş | Muhammet Şengöz | Necdet Neydim | Ömer Asan
| Petros Voyatzis | Semiramis Yağcıoğlu | Senem Gezeroğlu | Sevecen Tunç | Süreyya Köle | Şennur
Bakırtaş | Şerife Yalçinkaya | Şirvan Erciyes | Tanıl Bora | T. Ziya Gülcü | Turgut Çeviker | Yeliz Şekerci

İçindekiler

Futbolcu Roman Kahramanları

Başlama Vuruşu Sevecen Tunç	4
Bir Roman Kahramanı Olarak Futbol Kulübü Tanıl Bora	5
"Ben Brian Clough" Bir Teknik Direktörün Aklına Girmek Kıvanç Koçak	8
Poster Çocuk İnan Özdemir	10
Oyunun Anlamı Fikret Doğan	14
Almanlar Kazanır, Çünkü Futbol Oyun Değildir İzel Rozental	18
Ömür Boyu Gençlik Meselesi Hande Ortaç	22
"Küçük Adam"ların Büyük Hayali: Futbol Çiğdem Sezer	25
Futbolun Bitirim Amatörleri İlyas Tunç	29
Çalım, Futbolun Edebiyatıydı Ömer Asan	32
Sait Hopsait'in Hikâyesi Ali Eroğul	36
Bill Seretis: Sahaların Hırçın Kahramanı Petros Voyatzis	39
Mucizenin Takımı Emir Güney	46
Kâğıt Üstünde Maç Kazanmak! Levent Cantek	50
Çizgi Roman Kahramanları Futbol Oynarsa Bağış Erten	53
Üvey de Olsak İkiziz: Futbol ve Edebiyat Üzerine Eski Bir Deneme Sevecen Tunç	57

Suat Derviş

Unutulması Mümkün Olmayan Bir Yazar: Suat Derviş Bahadır Garan	64
"Kara Kitap"ta Korku, Ölüm ve Genç Kahramanlar Hülya Soyşekerci	65
Suat Derviş'in Suskun Kadınları: Aşkın Ömrü Ne Kadar Sürer? Semiramis Yağcıoğlu	67

Suat Derviş'e Mektup Şirvan Erciyes	81
Ankara Mahpusu/ Vasi'nin Kadınları... Süreyya Köle	86
Suat Derviş'ten Fosforlu Cevriye Değiştirmek Mümkün mü Yazgıyı Çiğdem Ülker	89
Suat Derviş'in Gazete Yazıları Işığında Fosforlu Cevriye'yi Okuma Denemesi Erol Gökşen	91
Suat Derviş'in Aksaray'dan Bir Perihan'ı Şerife Yalçinkaya	96
Hepsi Bizdik Hepimiz Birbirimizin Örneğiyiz Derya Şaşman Kaylı	98

Salman Rüşdi

Selahattin ve Cebail: Şeytan Ayetleri'nin Melek ve Şeytanı / Mehmet Ali Çelikel	104
Utanca Âşık, Utanmaz Bir Adam: Ömer Hayyam Şakir / Yeliz Şekerci	105
Aşk Teröristi Bir (Karşı)Kahraman: Şalimar / Merve Akbaş	110
Ait Olamamanın Dayanılmaz Hafifliği: Malik Solanka / Şennur Bakırtaş	115
Ayrıcalıklı ve Lanetli: Melez Karakter Örneği Olarak Saleem Sinai / Tarkan Ziya Gülcü	121
Parçalanmış Tarihın Paramparça Kahramanı Salim Sina / Ali Güven	127

Kentler ve Kimlikler

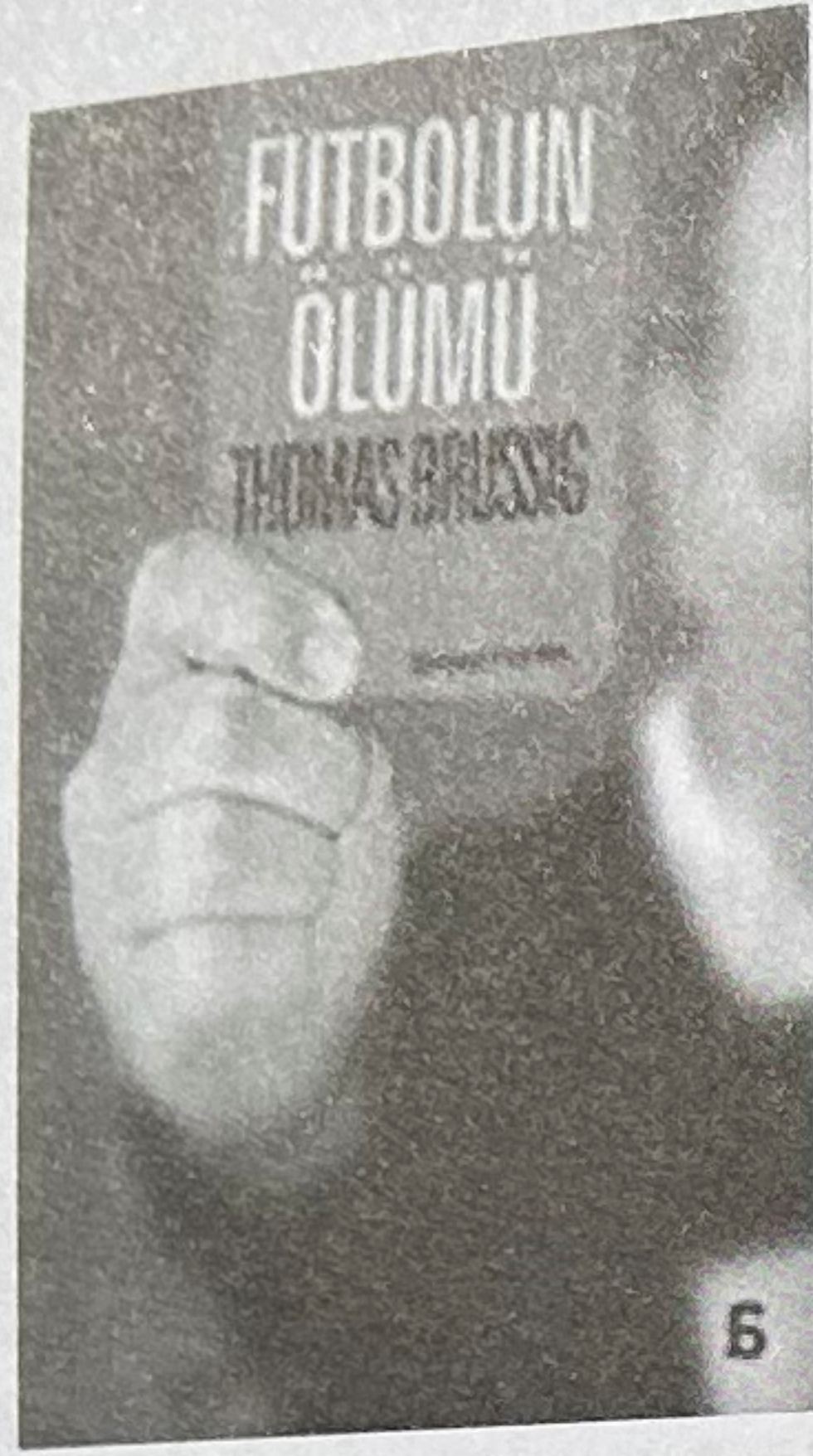
Editörden / Necdet Neydim	136
Joyce'un Dublin'inde Bir Karşılaşma: Kent, Çocuklar ve Hezeyanlar / Semiramis Yağcıoğlu	137
İstanbul'la Büyümek / Hülya Soyşekerci	139
Robinson Crusoe'nun Kentleri / Adebiye Aydın	144
Uçurtma Avcısı'na Farklı Bir Bakış / Leman Kamer Bilgiç	150

Şair Kahramanlar

Makamat Eserinde Üçkâğıtçı ve Şair Karakter: Seruci / Emre İlkey Aytekin	166
Şair Kendini Arıyor: Lirik Çağın Şairi Jaromil / Fatih Özdemir	167
Şair Evlensin mi? / Senem Gezeroğlu	172

Resimlenmiş Metinler

Turgut Çeviker	185
----------------	-----

şempanzeler yurdundan "kafadan Afrika ormanı" diye tanımladıktan sonra ben ırkçı değilim diyecek kadar ırkçı; "Benim gözümde yabancılar arasında fark yoktur; ister ilticacı, misafir işçi, yahudi, zenci, Polonyalı veya her neyse – önemli değildir. Onlar yabancıdır, bu kadar. Ve benim gözümde bütün yabancılar eşittir." (s.72) Batıya gıpta ederken, Batılılardan hazzetmez. Doğu Almanya'ya nostaljik bir tutku ile bağlıdır, duvarın yıkılmasından sonra bile... Onun gözünde Amerikalılar futboldan anlamaz, İskoçlar keyifsiz bir ülkede yaşar, İngilizler kibirli, İtalyanlar "Gina Lollololo" gibi numaracırlar.

Yazar, kahramanının resmini şu cümleyle çizer: "Antrenör, eli yaşı geçkin, kısa, çarpık bacaklı ve bira göbeklidir." (s.51) "Bira göbekli" ifadesi boş yere değildir tabii. Antrenörümüzün çalıştığı futbol takımının sponsoru bir bira markasının üreticisidir. Kendisi de akşamları bira fabrikasında gece bekçiliği yapmaktadır. Aslında metindeki bira, Alman toplumunun belli bir kesimini simgeliyor denebilir. "İnsanların hayatı zorlaştığında, daha fazla bira götürülür." (s.74)

Bir insanın yaptığı işi sevmesi kadar sağlıklı bir şey olamaz. Ama bu sevgi tutkuya dönüşüp kahramanımızın gözlerini de karartınca, ailesi darmadağın olur. Önce sevgili karısı onu boşar, ardından biricik oğlu kendisinden uzaklaşır... Antrenör, esas suçlunun futbol olduğunu bilir ama eli kolu bağlıdır, zira onun için futbol tutku-

su herşeyin üzerindedir. Bilinç altında ise futboldan nefret eder. Yeniden aşırı sevginin nefrete dönüşmesi durumu ile karşılaşırız. Ona göre dünyanın başına gelen tüm felaketlerin sorumlusu futboldur. Futbolu icat edenlerin vurularak öldürülmesi gerekirdi! (s.84) "Çünkü futboldan bu yana, yapamadıklarımızı yapmaya çalışıyoruz. Sertçe ve gözlerimizi pek az kullanarak. Bu futbol duygusudur. Futbol 1867'den beri dünyayı değiştirdi ve bize kıyameti getirecek. Evet, kıyameti! Doğa sonsuzdur. Doğa büyük ve ebedidir." (s.85)

Futbolcu doğaya karşı gelmektedir, bu yüzden başarısız olmaktadır. "Bizim futbolumuzu umursamayan Evrim'den dolayı beynimizde yeterince ayak bulunmamaktadır. Futbol açısından insanoğlu yanlış bir konstrüksiyon, bir yapı hatası." (s.83) Kendi başarısızlığını futbolcularına, daha doğrusu insan doğasına aykırı bir oyun olan futbol oyununa yüklemektedir. Oysa o, saha kenarındaki bir "Jül Sezar"dır. Oyuncularını yönetir, yönlendirir, hatta onlar için düşünür bile. Çünkü futbolcu dediğin düşünmemelidir.

Nitekim öz oğlu kadar sevdiği gözde oyuncusu Heiko hiç düşünmez, antrenör ne derse onu yapar. Dokuz yaşında düşmüştür kucağına. O gün bugün antrenörün bütün talimatlarını harfiyen uygulamıştır. Hiç sorgulamadan... Antrenör ayakkabılarını bağla demiş, yere çömelip bağlamıştır; üstelik bağlı olduklarını bile bile! Antrenör "rakibi indir!" diye kükremiş, o da indirmiştir. Sevdigi kadından ayrılmasını istemiş, ayrılmıştır. Bir buçuk yıl erlik yapmak yerine üç yıllığına asteğmen olmasını istemiş, öyle yapmıştır. Heiko askerde de değişmemiştir. Komutan koş, demiş, koşmuştur. Yat, demiş, yatmıştır. Vur, demiş vurmuştur!

Ta ki Doğudan Batıya özgürlüğe sığınmak için kaçan "geri zekalı"yı (s.53) vurma suçundan yargılananadek. Hâkim -üstelik kadın!- iki yıl verir Heiko'ya. Oysa o sadece emre itaat etmiştir. Yıkılır Heiko! Ve düşünmeye başlar...

Futbol antrenörümüzün dramı da burada başlar "Futbol sadece bir oyundur" diyerek kandırmaya çalışır Heiko'yu, ama nafile, düşünen bir futbolcusu vardır artık. Futbolun oyun olmadığını kavrayan. Öyle bir savunma oyuncusu ki, "indir!" komutunu aldığı anda, indir(e)mez! ■

Ömür Boyu Gençlik Meselesi On Bir Futbol Öyküsü – José Camilo Cela

Hande Ortaç

Belki de günün birinde takvimin yaşı ölçmediği ortaya çıkacak.¹

Nobel ödüllü İspanyol edebiyatçı José Camilo Cela tarafından 1963 yılında yazılan *On Bir Futbol Öyküsü*,* futbolun sahada oynanan teknik tarafını değil, futbol kültür ve endüstrisini oluşturan öğeleri konu ediniyor. Yazar masalsı bir sembolizmle futbolu yaratan ilişkiler bütünüyle dalgasını geçerken endüstriyi de kıyasıya eleştiriyor. Fakat bunu öyle bir estetik yapıyor ki gizli eleştiriler dönemin faşist sansürüne takılmadan halkla buluşmayı başarıyor.

Futbol hep hayatın merkezinde. Hele I. Dünya Savaşının ardından kanlı bir iç savaşa sahne olan İspanya'nın, savaş sonrası içine düştüğü faşist Franco cenderesinde, halkın futboldan ve boğa güreşinden başka eğlencesi olmadığı yıllarda, girişteki alıntıyı doğrularcasına, insanın yaşını takvim yaprakları değil, tutkuları ve hayat enerjisi belirliyor ve bunların fitilini ateşleyen etkinliklerden biri de futbol. Futbolun yaşı yok. Genç yaşlı herkesin ortak paydası olan futbolun oynandığı her an herkes aynı yaşta.

José Camilo Cela, İspanyol edebiyatının önemli figürlerinden biri. 1916 yılında doğumundan 2002 yılında ölümüne kadar, I. Dünya Savaşı, İspanyol iç savaşı ve ardından diktatör Franco dönemi ve sonrasındaki yapılanma süreci boyunca İspanya sınırları içinde kalarak mücadele etmeyi seçmiş bir entelektüel. Özellikle Franco dönemi sonrası İspanyol kimliğinin yeni-

den yapılanması, bu kimliği meydana getiren halkların tek bir çatı altında birleşirken, özvarlıklarını; yani dillerini ve kültürlerini yaşatabilmeleri için önemli akademik çalışmalar da yapmış bir teorisyen. Bu kadar karmaşık ve karamsar bir politik iklimde yaşamış olması ve İspanya'yı birçok dönemdaşının aksine terk etmemesinin edebiyatına önemli etkileri olmuştur. Yazdığı metinler yoğun sansür altında uzun yıllar yayınlanamamıştır. Yayınlanan metinlerinde de sansürü aşabilmek için çok katmanlı ve derinlikli semboller, fabl ve ironiyi kullanarak kendine ait bir tarz inşa etmiştir. 1989 yılında Nobel Edebiyat Ödülünü, 1995 yılında Cervantes Ödülünü kazanmıştır. *On Bir Futbol Öyküsü* masalsı bir anlatımla fabla sırtını dayayan, çocuk kitabı kisvesiyle yazılmış, aslında futbol üzerinden İspanyol günlük hayatını konu eden bir öykü kitabıdır.

Futbolla ilgili yaygın bir söz vardır: "Futbolu izlemeye ve anlamaya topu takip etmeyi bıraktığınızda başlarsınız."² Topu takip etme durumunu, bir sanat metninde okuyucuyu kahramanın peşine takarak her şeyi onun gözünden gösteren; coşkuyu, acıyı, suçu ve tabii ki hak ettiği ölçüde cezayı kahramanla yaşatan ve böylece okurun *katharsis*'e ulaşmasını sağlayarak okuru sağaltan klasik metinlere benzetebiliriz. Bu tarz metinlerde tek bir merkez vardır. O merkezde de ana karakter durmaktadır. Anlatıda yer alan diğer tüm ka-

* Camilo José Cela, *On Bir Futbol Öyküsü*, çeviren: Arzu Etensel İldem (İstanbul: Can Yayınları, 1994).

1 Cela, s. 12.

2 İlk olarak Prof. Dr. Acar Baltaş tarafından verilen bir konferansta duyduğum bu söze, daha sonra farklı kaynaklarda da rastladım ama ilk duyduğum kişiyi kaynak olarak almayı tercih ediyorum. Baltaş, bir süre Türk A Milli Futbol takımı ve Galatasaray Futbol takımının psikolojik danışmanlığını yapmıştır.

rakterler ana karakterin kaderini gerçekleştirmesine hizmet ederler. Varoluşlarının tek amacı budur. Bu sebeple klasik metinlerde yer alan diğer karakterler tek boyutludur ve çatışmayı tırmandırmak, sondaki etkiyi arttırmak için ya salt iyidirler ya da tartışmasız kötü. Doğalarının sebebi sorgulanmaz. Tıpkı, klasik metinlerdeki hikâyenin peşinden sürüklenerek kendinden geçen okur gibi topun peşinden giden seyirci de futbolcunun çalımlarını, gerilen kaslarıyla zafere koşuşunu, yediği tekmeyle acıyı ve hayal kırıklığını, haksızlığa uğramışlık duygusuyla umutsuzca hakemin üstüne yürümesini, asabiyetle çimenlere saçılan terin yorgunluğunu, gol olursa mutluluğu, başarıyı; eğer karşı takım tutuyorsa yenilgiyi ve üzüntüyü futbolcularla birlikte, hatta yıldız futbolcunun gözünden yaşar. O futbolcunun hayal kırıklığı tüm taraftarların üzüntüsüdür artık. Hakeme ya da diğer takımın oyuncusuna ve tabii ki karşı takım taraftarına ağız dolusu edilen küfürler, kahramanın amacına ulaşamamasının, kendini gerçekleştirememesinin bir sonucudur. Hayattan bunun acısı çıkartılmalıdır. Hakem eğer futbolcu lehine karar veriyorsa ondan iyisi yoktur. Eğer kararı kahramanın aleyhine vermişse tartışmasız dünyanın en kötü hakemi maçı yönetmektedir.

"Yüz binlerce belki de milyonlarca İspanyol pazar-tesi, salı ve çarşamba günlerindeki tüm güçlerini geçmiş maçlarda atılan gollerin yorumunu yaparak harcarlar, perşembe, cuma ve cumartesi günlerindeki tüm yaratıcılıklarını da gelecek futbol maçlarında neler olacağını tahmin etmek için kullanırlar. Pazar gün-

Bunun çok farkında olan Cela, *On Bir Futbol Öyküsü*'nde okurun topun peşinden koşmasını istemiyor. Tam tersine topu saklıyor. Okuru tribünde oturtuyor ve başını toptan kaldırıp etrafa bakmasını sağlıyor. Böylece futbolu meydana getiren tüm yapılar boyut kazanıyor. Top artık bir amaç olmaktan çıkıyor ve hayatta kalmanın aracı oluyor.

leri dinlenirler ve futbol maçına giderler; acı çekmek ya da başkalarının acı çekmesini izleyerek onur içinde eğlenmek için."³

Kendisi de küçük yaşlarda futbol oynayan Cela, *On Bir Futbol Öyküsü* kitabındaki metinleri 1963 yılında böyle bir toplumsal gerçeklik içinde yazıyor. Günümüzde de değişmeyen bu özdeşleşme halinin o yıllarda üstünü örttüğü toplumsal koşullar; Franco rejiminin aman vermez baskıları, sansür, ulus kavramının henüz netlik kazanmadığı bölgesel milliyetçiliğin en koyu yaşandığı tartışmalardır. Futbolun afyon etkisi, varoluşsal sorunları unutturarak yaşamı kolaylaştıran, tartışmayı ve gerilimi ana sorun hatından yapay tartışma zeminine aktararak toplumsal *katharsis*'in farklı bir boyutta yaşanmasını sağlıyor, böylece halkın rejimin getirdiği baskılara ve hayatın zorluğuna bir nebze katlanmasına hizmet ediyordu. Aristoteles'in *Poetika* kitabında "Tragedyanın ödevi, uyandırdığı acıma ve korku duygularıyla ruhu tutkularından temizlemektir" cümlesiyle ortaya koyduğu *katharsis*⁴ kavramının modern çağdaki aracıdır futbol. Bunun çok farkında olan Cela, *On Bir Futbol Öyküsü*'nde okurun topun peşinden koşmasını istemiyor. Tam tersine topu saklıyor. Okuru tribünde oturtuyor ve başını toptan kaldırıp etrafa bakmasını sağlıyor. Böylece futbolu meydana getiren tüm yapılar boyut kazanıyor. Top artık bir amaç olmaktan çıkıyor ve hayatta kalmanın aracı oluyor. Çünkü Cela için de futbol hayattır ama toptan fazlasıdır bu, golden fazlası, futbolculardan daha da fazlasıdır. İspanya'nın, barındırdığı kültürlerin, boğa güreşinin, gündelik hayatın, yaşlıların ve gençlerin, endüstrinin ve halkın, hepsinin toplamından daha fazlasıdır. Futbol İspanyol hayatının ta kendisidir. İçinde eleştiriyi barındırdığı kadar coşkuyu, mutluluğu ve yaşama sevincini de barındırır. Bu ikiliği ortaya çıkarmak için kitabı Pepe adında bir çocuğa masallanlatmış gibi kurar. Hikâyeler futboldaki on bir oyuncuyu temsilen on bir adettir.

Kitabın yazıldığı 1963 yılı İspanyol futbolu için de önemli yıllardır. 1960 yılındaki Dünya Kupasında İspanya Rusya'yla birlikte finale kalır. Franco, millî takımın Rusya'yla maça çıkmasını kabul etmez ve takım diskalifiye olur. Böylece o sene kupayı kaldıran taraf Rusya'dır. 1964 yılında Dünya Kupasının bu seferki ev sahibi İspanya'dır. Finalde yine Rusya ve İspanya karşı karşıya kalır. Franco'nun izniyle maça çıkan İspanyol millî takımı Rusya'yı yenerek kupayı kaldırır. Halk o senelerde de futbolla yatar, futbolla nefes alır.

Cela için futbol mutlaka üzerine yazılması gereken bir konu. On bir öykü, "Defter" adı altında dört farklı gruba ayrılmış. Birinci defterin adı *Borsa*, ikinci defter *Juan Tarafé'nin Talihi*, üçüncü defter *Tay*, dördüncü defterse *Yalnızlık ve Rastlantı* olarak adlandırılmış.

Kitapta yer alan öyküler çok kısa olmakla birlikte matruşka bebekler gibi okudukça yeni anlamlar doğuruyorlar. Bu çok boyutluluğu sağlayan en önemli etkenlerden biri karakterlerin vücut bulduğu hayvanlar...

"...geçirdiği bütün değişimlerden sonra altın koyun, futbolcuya dönüştü; seçilmiş kişiler için kendilerini gerçekleştirecekleri dekor hiç önemli değildir. Estanislao söyleneni yapar, duygusal, içgüdüsel, sert ve atletik yapılıdır."⁵

Ayrıca her metnin başına ünlü edebiyatçı, sanatçı ve düşünürlerden alıntılar yerleştirilmiştir. Bu cümleler öykülerdeki anlamın güçlenmesini sağlamış. La Fontaine, Picasso, Disraeli, Cervantes gibi kişilerden alınmış cümleler bazen akan metinle ironik bir zıtlık oluşturuyor, bazen de hikâyenin duygusunu iyice kalaylıyor.

Cela'nın edebiyatında İspanyol gündelik hayatının en önemli parçalarından biri olan boğa güreşleri de çok önemlidir. Yazar *Altın Koyun Masalı* adlı hikâyesinde futbol ve boğa güreşiyle ilgili bir benzerlik kurmaktan kaçınmaz.

"Boğalar için soyluluk neyse futbolcular için de 'klas' odur. Çok çok soylu boğalar olduğu gibi, çok

Camilo José Cela ON BİR FUTBOL ÖYKÜSÜ

Türkçesi
ARZU ETENSEL İLDEM

çok klas futbolcular da vardır. Oysa başka boğalar yalnızca genç boğacıklar, kasaplık et, mevsim sonuna doğru elden çıkartılacak ucuz hayvanlardır. Boğalarda soyluluk yalnızca savaşma gücü değildir. Futbolcuların 'klas'ı için de durum aynı. Çok soğukkanlı ve çok 'klas' futbolcular vardır, yürekli olacaklarına bilge olmuşlardır."⁶

Futbolcular Kent Koruyucusunun Nakaratı adlı öyküde şehrin koruyucuları olurlar;

"Kentin kapılarında dur, Dominico Fernandez ve bir kurt gibi ya da kız kardeşinin kralın metresi olduğunu bilmeyen bir gladyatör gibi savaşıp ölmeye hazırla kendini."⁷

Karnaval Zamanı Bir Köpek Gibi öyküsünde başarısızlığından dolayı cezalandırılan bir karnaval eğlencesi;

"Maç bittikten sonra Uncuk lakabıyla anılan Bay Tronchon'u örtünün ortasına yerleştirdiler ve havaya fırlatarak zavallıyla eğlenmeye başladılar, karnavalda köpeklere yaptıkları gibi."⁸

5 Cela, s. 27.

6 age, s. 31.

7 age, s. 38.

8 age, s. 58.

3 Cela, s. 91.

4 Aristoteles, *Poetika*, (İstanbul: Remzi Kitabevi), s. 22.

Cela kitap boyunca hiçbir zaman Pepe'ye masal anlattığını unutturmuyor ve karşısında kendini dinlediğini varsaydığı çocuğu eğlendirmek, hikâyesine pür dikkat bağlanmasını sağlamak için çeşitli ses oyunları yapabileceği uzun, anlamsız ve tekrarlı karakter isimleriyle sadece anlatının masal tarafıyla ilgilenen okurunun dikkatini de canlı tutmayı başarıyor.

Kitapta politik arka plan, yoğun güldürü öğeleriyle işlenerek okura fark ettirmeden ustalıkla yapılandırılıyor. Tek bir merkez, bir yıldız oyuncu, tek bir hikâye yok anlatılanlarda. Tıpkı gerçek hayattaki gibi endüstrinin olmazsa olmaz dişlileri, para babaları, ünlü olabilmek için hayatını kurban eden çok fakir futbolcular, her şeyi futbola bağlı seyirciler, seyircisiz olamayacak takımlar, takımları var eden spor adamları, onlar sayesinde dönen futbol borsası ve borsasız para kazanamayacak olan para babaları... Dişliler birbirine ne kadar giriftse çark o kadar başdöndürücü bir hızla dönüyor ve daha çok büyülüyor.

Konu futbol olduğu ve ne yazık ki günümüzde bile kadınların yardımcı oyunculuktan öteye gidemediği bir durumda, Cela'nın kitabında da kadınlar hakkında ciddi bir temsiliyet sorunu olduğunu söylemek gerek. Kadınlar hikâyelerde genellikle yan karakter olarak yer alıyorlar ve cinsellikleriyle ön plandalar. Kitap boyunca

kadınlar ya evde bekleyen sevgili, ya mahallede konuşmayan en fazla ağladığı için sesini duyurabilen bir figür, nişanlı ya da gelin, endüstride önemli rolü olmayan mistik bir karakter olarak karşımıza çıkıyorlar. Sadece ilk öyküdeki Gildarda diğer kadın karakterlerden olumsuzlanmasıyla ayrılıyor. Gildarda yaşlı ve dul olarak doğmuş bir kadındır. Mahalledeki arkadaşının adı da, yazarın kendisine yaptığı göndermeyle, Camilo'dur. Gildarda ne kadar yaşlıysa onunla yaşıt olan Camilo o kadar gençtir. Gildarda ağlamaklı suratıyla futbol sahasının etrafında dolaşırken içindeki tüm hayat enerjisiyle Camilo, Gildarda'dan bir şut atmasını ve bu hareketiyle oyuna dahil olmasını ister. Böylece on sekiz yaşında takılı kalmış Camilo gibi yaşlı Gildarda da gençleşip on sekiz yaşına dönecektir. İşte bu senlenmeyle Cela, futbolun insanı canlı tuttuğunu anlatır. Bütün bir kitabın özeti gibidir bu çağrı. Gildarda ise kitabın devamındaki kadın karakterlerden oyunbozan, gittikçe yaşlanan, gidişata karşı koyan eksikli bir kadın olarak ayrılır.

José Camilo Cela'nın kitaplarının Türkçede baskıları tükenmiş durumda. Sadece sahaflardan bulunabiliyor, o da şanslıysanız. Ironik anlatımını, dilinin eşsiz rengini ve canlılığını en kısa zamanda dilimizde tekrar okumak dileğiyle... ■